

Pensiya və müavinətlər, orta aylıq əməkhaqqı gələn il artırılacaq

Dünən Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin iclasında Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcə zərfinə daxil olan dörd qanun layihəsinin müzakirəsi keçirildi.

Parlamentin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Hadi Rəcəbli müzakirəyə çıxarılan sənədlər - "Sosial təminatı və müdafiəni həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının 2019-cu il büdcəsi haqqında", "İşsizlikdən sığorta fondunun 2019-cu il büdcəsi haqqında", "Azərbaycan Respublikasında 2019-cu il üçün yaşayış minimumu haqqında", eləcə də "Azərbaycan Respublikası 2019-cu il üçün ehtiyac meyarının həddi haqqında" qanun layihələri barədə məlumat verdi. Sonra sənədlər təktəq təqdim edildi.

Gələn il orta aylıq əməkhaqqı 642 manata çatacaq

İlk qanun layihəsi ilə bağlı məlumat verən Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini İdris İsayev bildirdi ki, gələn ilin dövlət büdcə layihəsi sosialyönlüdür. Büdcə layihəsində sosial xərclər artırılıb. Büdcə layihəsi iqtisadiyyatda baş verən dəyişikliklər, iqtisadi inkişaf meyilləri, demografik, məşğulluq göstəriciləri, pensiya, sığorta sistemində baş verən dəyişikliklər və gələcək üçün nəzərdə tutulan tədbirlərin qiymətləndirilməsi əsasında təşkil olunub.

Bəlli oldu ki, Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun 2019-cu il üçün büdcə gəlirləri 3 milyard 928 milyon manat məbləğində proqnozlaşdırılır. Bu vəsaitin 97 faizi əhaliyə yönəldiləcək. 2019-cu ilin xərcləri cari illin gözlənilən göstəricisi ilə müqayisədə 190 milyon manat çoxdur. 190 milyon manatın tərkibində əsasən əmək pensiyalarının maliyələşməsi üzrə xərclərə 176,7 milyon manat, sosial sığorta haqlarına verilən müavinətlərə 3,8 milyon manat, digər xərclərə isə 9,5 milyon manat sərf olunacaq. DSMF-nin büdcəsinin xərclərinin 95,3 faizi pensiya ödənişləri, 2,3 faizi

zi məcburi dövlət sosial sığorta haqları hesabına ödənilən müavinət, 2,4 faizi isə digər xərclər üçün nəzərdə tutulub.

İdris İsayev diqqətə çatdırdı ki, bu gün Azərbaycanda 15-64 yaş arasında olan əhali 71 faiz təşkil edir. 71 yaşdan yuxarı olanlar isə təxminən 6,3 faizdir. Ölkəmizdə 65 yaşından yuxarı olan insanların arasında əmək qabiliyyətli olanların sayının çox olması mühüm sayılır.

İşləyən əhalinin sayı nə qədər çox olarsa, pensiya sisteminin maliyyə dayanıqlığı daha möhkəm olacaq. Çünki ödənilən sosial sığorta haqları bu insanlardan asılıdır. Növbəti ildə əmək qabiliyyətli əhalinin sayının 5 milyona çatacağı qeyd olunur. Gələn il əhalinin gəlirləri 9 faiz artacaq, 54,4 milyard manata çatacaq. Bu da müsbət göstəricidir. Növbəti ildə orta aylıq əməkhaqqı 5,7 faiz artaraq 642 manat olacaq. 2019-cu ildə inflyasiya 3,8 faiz səviyyəsində nəzərdə tutulur.

Pensiya haqlarının orta məbləği 240 manata yaxın olacaq

Növbəti ildə pensiyaçıların sayının 1 milyon 294 min təşkil edəcəyini deyən İdris İsayev məlumat verdi ki, bunun 58,3 faizi yaşa görə, 30,8 faizi əlilliyə görə, 10,9 faizi isə ailə başçısını itirməyə görə pensiya alanlardır.

Yaşa görə pensiya alanların sayında azalma müşahidə olunur. Pensiya yaşının artırılması buna təsir edib. Növbəti ildə pensiya haqlarının orta məbləği artaraq 240 manata yaxın olacaq. Pensiya haqlarında 6,3 faiz artım nəzərdə tutulur. Yaşa görə pensiyaların məbləği isə daha çox artacaq və orta hesabla 273 manat olacaq. Bu isə həyata keçirilən siyasətin əsas məqsədidir. Digər tərəfdən, işsizlikdən Sığorta Fondunun büdcəsi 83 milyon 451 min manat məbləğində proqnozlaşdırılır. Bu qiymətləndirmə cari ilin göstəricilərindən 4,7 faiz artıq olacaq.

Əlillik müavinətinin artırılması ilə bağlı ciddi tədbirlər görülməli

2019-cu il ərzində Azərbaycanda məşğulluq tədbirlərinin təxminən 250 min nəfəri əhatə etməsi gözlənilir. Sosial müdafiə, sosial təminat tədbirlərinin 2,1 min nəfəri əhatə etməsi gözlənilir. Gələn il pensiya alanların sayı təxminən 1 milyon 294 min nəfər, sosial müavinət və təqaüd alanların sayı isə 571 min nəfər olaraq proqnozlaşdırılır.

İclasda həmçinin əlillərin maddi vəziyyətinin daim diqqət mərkəzində olduğu vurğulandı. Bildirildi ki, pensiya fərdi şəxsə hesabda toplanılan məbləğdən asılı olaraq təyin edilir. Əlillər də bu kateqoriyadan olan şəxslərdir. Sadəcə, onlar əlillik səbəbindən pensiyaya çıxırlar. Həmin şəxsin fərdi hesabında nə qədər vəsait toplanıbsa, ona uyğun da pensiya alır. Burada sığorta prinsipləri nəzərə alınmalıdır. Əlillər pensiya ilə yanaşı, sosial müavinət də alırlar. Növbəti ildə əlillərə verilən sosial müavinətin artırılması ilə bağlı ciddi tədbirlər həyata keçiriləcək.

Yaşayış minimumu 180, ehtiyac meyarı 143 manat müəyyən edilib

Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Tahir Budaqov büdcə layihəsinin yaşayış minimumu və ehtiyac meyarı haqqında qanun layihələrinin müzakirəsi zamanı bildirdi ki, növbəti ildə Azərbaycanda yaşayış minimumu 180 manat, ehtiyac meyarı isə 143 manat müəyyən edilməsi təklif olunur. Qeyd edildi ki, yaşayış minimumunun bu həddə müəyyən edilməsi ölkədəki yoxsulluq səviyyəsinin 5,4 faizdən 5,1 faizə endirilməsinə öz təsirini göstərəcək.

Ehtiyac meyarı ilə bağlı məlumat verən komitə sədri qeyd etdi ki, bunun 2018-ci ildə müəyyən edilən ehtiyac meyarından artıq olması nəzərdə tutulub. Növbəti ildə ünvanlı sosial yardım-

ların müəyyən edilməsi ilə əlaqədar olaraq ehtiyac meyarının 143 manat müəyyən edilməsi təklif olunur.

3 yaşına qədər uşaqlara müavinət verilməsi təklif edilir

Müzakirələr zamanı komitə sədri Hadi Rəcəbli təklif olan 180 manat yaşayış minimumunun 190 manata çatdırılmasını məqbul hesab etdi. Bildirdi ki, növbəti ildə vergi tətbiq olunmasında, sığortanın alınmasında köklü islahatların aparılması gözlənilir. Belə olan halda, qeyri-leqal məşğulluğun sığortaya cəlb edilməsi tendensiyası olacaq. İndi 1 milyondan çox qeyri-leqal məşğulluq faktı var. Növbəti il həтта sahibkarlar üçün sığorta faizlərinin aşağı salınması nəzərdə tutulur. Artıq sığortanı da, vergini də bir qurum idarə edəcək.

Hadi Rəcəbli qeyd etdi ki, yeni doğulan uşaqlara təyin edilən birdəfəlik müavinətin həcmi artırılmalı və nəzərdə tutulur. Üç yaşına qədər uşaqlara da müavinət verilməlidir. Ola bilsin ki, bununla bağlı yeni qanun da hazırlansın.

Orta aylıq əməkhaqqı yavaş-yavaş qaldırılmalıdır

İclasda Maliyyə Nazirliyinin Sosial sahələrin maliyyəsi şöbəsinin müdiri Xaqani Rzayev, Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının vitse-prezidenti Vüqar Zeynalov çıxış edərək layihələrlə bağlı fikirlərini açıqladılar.

Müzakirələr zamanı parlamentin səhiyyə komitəsinin sədr müavini Musa Quliyev, deputatlardan Aytən Mustafazadə, Yaqub Mahmudov, Səttar Mehbalıyev, Elmira Axundova, İlham Məmmədov qanun layihələri ilə bağlı fikirlərini bildirib təkliflərlə çıxış etdilər.

İdris İsayev təkliflərə münasibət bildirdikdən sonra qanun layihələrinin hər biri Milli Məclisin plenar iclasının müzakirəsinə tövsiyə olundu.

Fərizə ƏHMƏDOVA,
"Azərbaycan"